

~СЕКЦІЯ 5~

***Міжнародний досвід протидії домашньому насильству,
порівняльний аналіз та можливість його імплементації
у вітчизняному законодавстві***

**~«Street law», як необхідний напрям для попередження
насильства в сім'ї~**

Галай А.О., завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін Національної академії прокуратури України, кандидат юридичних наук, доцент

Муранова В.В., науковий співробітник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки, психологічної служби та Національної гвардії України Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Насильство в сім'ї є чи не найактуальнішою проблемою у світі, не винятком є і Україна. Зокрема, за даними Організації Об'єднаних Націй, кожна третя жінка у світі стикається із домашнім насильством. В Україні, за даними МВС, протягом 2014 р. правоохоронцями було прийнято 117 941 заяву про факти вчинення насильства в сім'ї, на облік за вчинення цього правопорушення поставлено 77 709 осіб.

Загалом, домашнє насильство має глибокі корені застарілого гніту, засноване на міжстатевому, економічному або фізичному домінуванні у сімейних відносинах. Водночас, поширені у побуті прислів'я «бе означає любить», «не слід виносити сміття з хати» засвідчують ще й недостатній рівень розуміння та засудження таких правопорушень як в окремих сім'ях, так і у суспільстві загалом.

Серед наслідків домашнього насильства – загроза життю та здоров'ю особи, а також її психологічне травмування. Водночас, особливо тяжкими є наслідки такого насильства щодо особистості дитини – свідка або жертви. У зв'язку з цим, вважаємо, що з-поміж заходів, які спрямовано на попередження насильства у сім'ї є необхідною робота з дітьми та молоддю.

Вивчивши міжнародний досвід попередження цього правопорушення, відзначимо, що робота із дітьми є поширеною. Зокрема, це пропаганда доброзичливості між людьми, гуманного толерантного співжиття, взаємоповаги до представників інших націй, рас, релігій, гендерної рівності тощо. Подекуди, у таких програм глибша спеціалізація, як-то: призначені для сімей іммігрантів, для осіб з обмеженими фізичними можливостями (Німеччина); для дітей-свідків насильства в сім'ї (Швейцарія); для впровадження у пенітенціарних установах та у притулках для біженців (Франція); просвітницькі програми щодо пропаганди доброзичливого толерантного співжиття між членами родини, особливі методики викладання зазначеної проблематики (Австралія та Чехія).

У свою чергу, в Україні прикладом методично продуманих програм щодо виховання і навчання дітей та молоді праву є програма «Практичне право» – адаптована для України форма поширеної у світі програми «Street law» (з англ. «право для вулиці»).

«Street law» як громадський правопросвітній рух виник в 70-х роках у Сполучених Штатах Америки. Відтоді, Street law удосконалилося та набуло різних напрямів. Так, кожна програма з практичного права, як його почали називати в Україні, розроблялася за участю провідних освітян, педагогів, юристів-практиків, громадських діячів у сфері захисту прав людини, студентів-правників і базувалася на законах та культурі відповідної країни, де вона створювалася.

Враховуючи зазначене вище, колективом авторів

підготовлено незвичний навчальний посібник «Практичне право: на попередження насильства у сім'ї». Незвичність його полягає у тому, що інформаційний матеріал подано у тренінговій формі, що заснована на новаційних методиках під час проведення занять правничого змісту. Оригінальним є і стиль викладу. Замість звичної академічності матеріалу, книга побудована за стилем доступності, простоти основних категорій, спрощення і пояснення юридичної термінології.

Підготовлений курс засновано на авторській навчальній програмі, що складається з вступного орієнтуючого заняття та шести занять, які розкривають фактично всі головні положення протидії насильству в сім'ї в Україні. Концепцію підбору тем засновано на критеріях актуальності, важливості з позицій права, цікавості та дискусійності змісту, зокрема:

1. Що таке «насильство» і як зрозуміти, що у твоїй сім'ї відбувається саме насильство?

2. Насильство в сім'ї – це приватна чи суспільна проблема?

3. Що робити, якщо у твоїй сім'ї відбувається насильство і до кого можна звернутися за захистом?

4. Як держава попереджує насильство у сім'ї?

5. Яка правова відповідальність передбачена за насильство в сім'ї?

6. Як вирішити сімейний конфлікт без насильства?

Структурні елементи тренінгового комплексу традиційні для інтерактивних занять. Так, кожне заняття складається з похвилинного й організаційно насиченого плану, сценарію і роздаткових матеріалів до заняття. Таким чином, під час заняття задіяними будуть усі учасники, а інтерактивні методики допоможуть ефективно оволодіти новою інформацією у атмосфері спілкування та співпраці.

Загалом, методика курсу включає кращі досягнення української інтерактивної педагогіки, як апробовані

десятиліттями так і авторські методи, вигадані або пристосовані до саме цієї тематики.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що загалом цей посібник спрямовано на заповнення прогалини в якісних тренінгових програмах і джерелах інформації, що можуть бути застосовані у правопросвітній роботі у галузі попередження насильства у сім'ї в молодіжному середовищі та серед інших верст населення України. Він орієнтований на формування основної компетенції системи прав людини, що захищають від насильства в сім'ї та розкриває правові засади її протидії.

Сподіваємося, що посібник знадобиться не лише фахівцям з попередження домашнього насильства, а й буде у нагоді тим, кого цікавить право й інноваційні педагогічні методики.

**~Міжнародні стандарти законодавства у сфері
поліцейської діяльності з попередження правопорушень
стосовно дітей та жінок~**

Когут Я.М., професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Україна, декларуючи себе правовою державою, повинна звертати увагу на проблемні моменти стану дотримання Україною міжнародних стандартів у галузі прав і свобод людини відповідно до ратифікованих міжнародних договорів. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, вимагає дотримання міжнародних стандартів у сфері, де існують найгостріші проблеми. Зокрема, Комітет ООН з економічних, соціальних та культурних прав зазначив, що перехід держави учасниці до ринкової економіки негативно вплинув на реалізацію та